

Jordbitten

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Aktuell information från landsbygdsavdelningen Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Nr 1 /2021

Tema
Stad och land

Nu ljusnar det!

NU MÄRKS DET att vi går mot ljusare tider igen. Det är lite ljusare på kvällarna och det ljusnar lite tidigare på morgnarna. Vi hoppas också att vi går mot ljusare tider när det gäller pandemin och den minskade smittspridningen av Covid 19. Länsstyrelsen har flera uppdrag kopplade till efterlevnad av allmänna råd. Med den nya lagen som gäller från den 10 januari är det också vi som bedriver tillsynen. Det innebär att flera av våra medarbetare som är vana att jobba med tillsyn inom lantbruks- och landsbygdsområdet för tillfället är medspelare i det viktiga arbetet med att hjälpa handelsplatser, sportanläggningar, festlokaler med flera att följa lagen.

Med ljusare tider är det också dags för årets SAM-ansökan. Ni kan läsa mer i tidningen om hålltider och vad som gäller. Samtidigt med årets ansökningar arbetar vi också med att få färdigt handläggningen och besluten av de återkrav som finns kvar sedan tidigare år. Det är ett viktigt arbete som alla länsstyrelser hjälps åt med för att kunna få ett avslut på tidigare års ärenden.

Vid årsskiftet började vi sammanställa programperioden 2014-2020 och vad pengarna har gått till. Både när det gäller jordbrukarstöd och projekt- och företagsstöd samt stöd inom Havs- och fiskerifonden har vi tillsammans med er kunnat göra stor nytta i länets alla delar. Mer om detta kommer ni kunna läsa framöver. Nu börjar en ny period och nya möjligheter att göra investeringar som hjälper oss i arbetet med en hållbar utveckling och en stark livsmedelsproduktion. Även om inte allt är klart börjar mycket klarna och vi förbereder oss för att kunna ta emot ansökningar och handlägga så snart vi får klartecken.

Även om vi är mitt emellan två programperioder och mitt i en pandemi är det mycket som flyter på. Vi ser till att hitta nya sätt att möta er och se till så våra kompetens- och rådgivningsinsatser inte stannar upp. Det är viktigt för oss att fortsatt kunna finnas som stöd. Läs mer om hur vi gör detta i tidningen.

Vi vill att hela länet ska ha kraft att verka och utvecklas. Vi har storstad, olika typer av landsbygd, och småstad. Vi behöver alla både stad och land något som inte minst har visat sig det senaste året då naturen har blivit viktigare för många av oss. Även detta är något som du kan läsa mer om i det här numret.

Nu ser vi fram emot en vår som bara blir ljusare och ljusare på alla sätt. ●

Ingrid Gulbrand

avdelningschef

Jordbitens redaktion

Agneta Olsson
010-224 52 97

Nina Goos
010-224 52 48

Erika Kvarnlöf
010-224 53 17

Informationsskrift från Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Utgivare

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Landsbygdsavdelningen

Postadress

403 40 Göteborg

Ansvarig utgivare

Ingrid Gulbrand

Tryck

TMG Tabergs, 2021

Papper

Arctic Volume White 100g inlaga,
130 g omslag

Utgivningsplan 2021

Nr 1 – 18 februari

Nr 2 – 6 maj

Nr 3 – 16 september

Nr 4 – 2 december

Manusstopp fem veckor före utgivning

Du får den här tidningen eftersom du antingen sökt EU-stöd eller för att du har anmält intresse för att få aktuell information från landsbygdsavdelningen på Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Vill du prenumerera på Jordbiten, avsluta din prenumeration eller meddela adressändring? Skicka e-post till jordbiten.vastragotaland@lansstyrelsen.se eller ring någon i redaktionen, så ordnar vi det. Länsstyrelsen skyddar dina personuppgifter. Mer information på www.lansstyrelsen.se/datskydd

Omslagsfoto: Erika Kvarnlöf

Foton till artiklarna är tagna av författarna om inget annat anges.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

3041 0271

Läget för ansökningar om jordbrukarstöd

Under 2020 har handläggningen av ansökningar om jordbrukarstöd rullat på mycket bra. Vi har prioriterat ansökningarna från 2020 framför att handlägga 2015–2019, eftersom årets ansökningar innebär att betydligt mer pengar kan betalas ut.

Men vi har även kunnat jobba ifatt med mycket som inte gått att göra klart tidigare år och betalat ut pengar för 2015–2019. Tyvärr finns det fortfarande gamla ärenden kvar, men mängden krymper stadigt.

Nu är vi tvungna att prioritera om och jobba med återkrav, läs mer under *Återkrav – vad händer nu*. När ansökan för 2021 har kommit in så kommer vi behöva prioritera de ansökningarna. Arbetet med de gamla ärendena kommer fortsätta, om än i lite lägre takt.

Dags att göra ansökan för 2021

Ska du söka jordbrukarstöd så börjar det nu bli dags. SAM internet ska enligt plan öppna den 11 februari. Sista ansökningsdag är den 15 april.

När du gör din ansökan om jordbrukarstöd så är det viktigt du läser informationen från Jordbruksverket. På deras webbplats finns stödreglerna, instruktioner om SAM Internet och mycket annat som du behöver veta när du söker stöd.

Förlänga åtaganden

I Västra Götalands län har vi drygt 4 000 åtaganden i miljöersättningar eller ekologisk produktion som har 2020 som sista år. Har du ett åtagande som du vill och kan förlänga så ska du i SAM Internet få en fråga om detta. När detta skrivs är det inte klart om åtagandena för alla ersättningar går att förlänga. Därför behöver du läsa informationen på Jordbruksverkets webbplats.

Lämna in bilagor

I SAM Internet finns möjlighet att bifoga bilagor till din SAM-ansökan. Tänk på att bara använda funktionen för de bilagor som är tillåtna att skicka in via den tjänsten. Vilka det är står där du laddar upp filerna. Övriga dokument ska du skicka till:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
FE 19 Box 204
826 25 SÖDERHAMN

Kom ihåg att de handlingar som du skickar in behöver vara underskrivna av den person som är behörig att göra ansökan. På alla handlingar ska du skriva ditt kundnummer.

Telefonkontakt

Behöver du hjälp med din ansökan när du Länsstyrelsen och Jordbruksverket via telefonnummer 0771-67 00 00. Det brukar vara mycket kortare kö i början av ansökningsperioden, så passa på att ringa då.

Maria Johansson
Enheten för jordbrukarstöd

Stödet för unga jordbrukare

Söker du stödet för unga jordbrukare som juridisk person behöver du komplettera din ansökan med underlag som styrker ägarförhållanden i företaget varje år.

I år ska intyget ha kommit in senast den 15 april. När samma underlag skickas in varje år måste dokumentet kompletteras med att det fortfarande

gäller, dateras och skrivs under av den som söker stödet innan det skickas in till Länsstyrelsen.

Annika Plate
Enheten för jordbrukarstöd

Foto: Myriam Coulombe

Återkrav – vad händer nu?

I september fick vi veta att vi då hade ett år på oss att slutföra arbetet med de återkrav som uppstått mellan 2015 och 2019. Nu har vi påbörjat arbetet och kommit en bra bit på vägen.

Totalt har vi cirka 3 600 återkrav och målet är att merparten av dessa ska vara genomgångna och klara för utskick under första halvan av 2021.

Tvårvillkorskontroll kan ge återkrav
Ett återkravsbelopp som beror på en tvårvillkorskontroll kommer i de allra flesta fall leda till att ett beslut om återkrav skickas ut. Anledningen till att detta återkrav inte redan kvittats mot en utbetalning är att vi inte

har rätt att hålla inne en utbetalning enbart för att ärendet med tvårvillkor inte är beslutat.

Avdrag eller inbetalning

Om återkravsbeloppet överstiger 30 000 kr kommer vi tillsammans med beslutet om återkrav skicka med ett inbetalningskort. Använd detta inbetalningskort för att betala in återkravsbeloppet. I övriga fall kommer vi att dra återkravsbeloppet mot kommande utbetalningar som görs under hösten och vintern 2021.

Dröjsmålsränta för sen inbetalning

Vi kommer enbart att räkna dröjsmålsränta på återkravsbeloppet på de

ärenden där inbetalningen inte sker inom de 30 dagar som du har på dig. Detta gäller därmed endast de större återkravsbeloppen där återkravet skickats ut med ett inbetalningskort.

Max Hultin
Enheten för jordbrukarstöd

Eva Johansson
Enheten för jordbrukarstöd

Våtmarker och dammar

Du som har ett åtagande om miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar som är ingångna under åren 2000-2009 ska följa de villkor som gäller i dag för ersättningen. Det finns också specifika villkor som gällde när du gick in i åtagandet och som du behöver följa så länge det gäller.

Åtagandeperioden är tio år och kan förlängas med ytterligare tio år. Anlagda våtmarker och småvatten måste bevaras i minst 20 år och får inte överföras till annan markanvändning förrän tidigast efter 20 år. Du kan inte avsluta ditt pågående åtagande för att ansöka om ett nytt för samma mark. Du ska alltså inte söka nytt åtagande. För dig som vill ta över en våtmark från ovan nämnda period gäller att du ska ansöka om övertagande. Blanketten finns på Jordbruksverkets webbplats.

Per Lagerfelt
Enheten för jordbruksstöd

Foto: Emma-Klara Torhem

Tillfälliga åtagandeplaner

Foto: Sara Roos

En ny programperiod började 2015 och många åtaganden löpte ut. Det innebar att ni skickade in nya ansökningar och vi skulle besluta många nya åtaganden.

På grund av den stora mängden åtaganden som Länsstyrelsen skulle hantera då, fick vi åren 2015 och 2016 möjligheten att göra så kallade tillfälliga åtagandeplaner. Vi gjorde bedömningen av markklassen för dessa planer inifrån om de uppfyllde vissa kriterier. Exempelvis fick det inte finnas några frågetecken om marken, efter en jämförelse mot de nyaste flygfotona.

Vi har under 2020 haft möjligheten att besöka några av dessa marker

i fält för att se om de värden planen baseras på fortfarande finns kvar.

Vi hoppas att vi ska kunna fortsätta detta arbete under 2021, så att vi minskar antalet planer som är baserade på gamla fältbesök. Vår förhoppning är att vi i framtiden kommer att kunna ajourhålla åtagandeplanerna oberoende av åtagande- eller programperioder.

Anne-Cathrine Johannessen
Enheten för jordbruksstöd

Inför kontrollsäsongen 2021

Kontrollsäsongen närmar sig och under våren kommer vi att fokusera på registerkontroller, för att där efter ha fokus på arealkontroller.

När vi genomför kontroller kopplat till djur har vi möjlighet att avisera maximalt 48 timmar i förväg. För kontroller kopplat till areal kan vi avisera högst 14 dagar i förväg. Det kan finnas undantag som gör att kontrollen inte får förämnas.

Hur vet du att kontrollanten är från Länsstyrelsen?

Det har kommit till vår kännedom att personer utgett sig att vara från Länsstyrelsen. Är du osäker på om det är Länsstyrelsen som kommer till din gård så har vår fältpersonal alltid identifikation som de kan visa upp vid ett fältbesök. Du kan också ringa vår växel som kan koppla samtalet till fältkontrollanten eller dess chef i syfte att säkerställa att personen är anställd på myndigheten.

Registerkontroller – vilka är de vanligaste bristerna?

En brist som vi kontinuerligt noterar vid registerkontroll är djur som är märkta med enbart en bricka eller omärkta där det finns krav på två märken. Andra brister är fel i stalljournal samt att det saknas transportdokument för får och getter.

Kontroll av djurvelfärd – ett dokumentationsstöd

Under kontrollåret 2020 noterade vi ofta avvikelser vid kontroll av djurvelfärd. Innan du gör din ansökan så säkerställ att du har den dokumentation som krävs för att uppfylla villkoren för de ersättningar du söker. Söker du *Utökad klövhälsovård för mjölkkor* ska du senast vid det första verkningstillfället göra en klövhälsoplan som uppdateras vid varje klövverkning. Söker du *Extra djuromsorg för får* ska du senast sista ansökningsdag ha gjort en produktionsplan, som sedan kontinuerligt uppdateras när händelser skett. Avvikelser som vi ofta noterar är att det saknas godkänd foderstat samt mottagningsrutiner. Du ska även senast den 1 november ha en dokumenterad foderinventering samt gjort en foderanalys på grovfoder hos ett ackrediterat laboratorium.

Hade du arealkontroll säsongen 2020?

Om vi noterade avvikelser i aktivitetskravet vid fältkontrollen och du hade skiftet där hela eller delar av skiftet blev underkänt i aktivitetskravet är det mycket stor sannolikhet att vi kommer och gör en arealkontroll, så kallad gult kort-kontroll, hos dig i år. Om bristen finns kvar kan det leda till att du får ett retroaktivt avdrag på dina stöd samt till

att marken underkänns som jordbruksmark. För att undvika detta är det viktigt att du tar bort skiftet eller området som du inte kommer att bruka ur din ansökan.

Aktivitetskravet innebär att all mark i din ansökan ska vara synligt påverkad av jordbruksverksamhet senast den 31 oktober. Med aktivitet menas att skiftet ska odlas, betas, putsas, jordbearbetas eller slås av.

[Läs mer på jordbruksverkets webbplats.](#)

Emma-Klara Torhem
Enheten för jordbrukarstöd

Henrik Larsson
Enheten för jordbrukarstöd

Foto: Emma-Klara Torhem

Skaffa digital brevlåda

Genom att skaffa dig en digital brevlåda kan du läsa din myndighetspost var du än befinner dig och när som helst på dygnet. Brevlådan tar emot och samlar posten på ett enda ställe och den finns alltid tillgänglig.

För att få tillgång till din myndighetspost måste du ha e-legitimation, till exempel BankID. Det finns idag fyra olika digitala brevlådor som du kan använda. Vissa tar även emot post från företag. Information om de olika brevlådorna hittar du på Jordbruksverkets webbplats. Du hittar enklast genom att söka på *myndighetspost digitalt*.

Vi vill påminna dig om att uppdatera din e-postadress och ditt telefonnummer. Gå in på Jordbruksverkets webbplats och logga in på *Mina*

Sidor. Under *Kunduppgifter* i vänsterkanten kan du ändra din kontaktinformation. Genom att vi har tillgång till dina uppdaterade kontaktuppgifter blir det enklare för oss att komma i kontakt med dig. Ibland har vi specifika frågor om din ansökan. Ibland gör vi större utskick via e-post till flera jordbrukare, när vi vill informera och uppmärksamma något viktigt.

[Läs mer på Jordbruksverkets webbplats.](#)

Kristina Dieden
Enheten för jordbrukarstöd

Foto: Emilia Jiménez-Bergmark

Bredband till landsbygden

Enligt en kartläggning som Post- och telestyrelsen (PTS) har gjort finns det i Västra Götaland fortfarande 17 495 hushåll på landsbygden som fortfarande inte har fiberanslutning

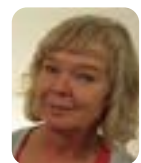
62 209 hushåll på landsbygden har alltså fiber i närheten och av dessa har 54 266 fått stöd i landsbygdsprogrammet. Det innebär att 78 procent av hushållen på landsbygden i Västra Götalands län har fiber i närheten, medan det i tätorterna är 96 procent.

Mellan 2008 och 2020 har vi beviljat 282 projekt och fördelat ut totalt 901 miljoner kronor i stöd till dessa projekt. 764 miljoner kronor har fördelats till fiberföreningar och 137 miljoner till marknadsaktörer. Lika mycket pengar har de själva lagt ner i projekten. Enligt slutrapporter och ansökningar har fiberföreningar lagt ner hela 1 221 302 ideella timmar i dessa projekt.

Under 2021 har PTS stöd för projekt med mer än tio hushåll. I april vet vi om hur reglerna kommer att se ut. Västra Götalandsregionen har möjlighet att ge stöd till bredbandsutbyggnad, men då är det kommunen som söker och sedan upphandlar den som bygger nätet. Eventuellt kommer ytterligare medel från EU för bredbandsutbyggnad från 2023.

[Västra Götalandsregionen erbjuder utbildning i förvaltningsplaner för fiberföreningar, läs mer på deras webbplats.](#)

Monica Ek-Remmerth
Enheten för landsbygdsutveckling

De viktiga gröna strukturerna

Efter ett år som 2020 ser vi hur viktigt det är att kunna vistas i utomhusmiljöer och naturmiljöerna har blivit extra viktiga för många av oss. Friluftsområden, parker och inte minst naturreservat har slagit besöksrekord runt om i landet.

De gröna strukturerna i landskapet är viktiga av flera olika anledningar. De ger oss ekosystemtjänster, som är en grundförutsättning för vår hälsa och välfärd. Växter renar luft och vatten, insekter pollinerar grödor som blir till livsmedel, som är en ekosystemtjänst i sig. En biologisk mångfald är en förutsättning för att ekosystemen ska fungera. Men även skötseln är en viktig del. Där har ni lantbrukare en viktig uppgift.

Möjlighet till inkomster

Mycket av mångfalden som finns i odlingslandskapet och andra gröna strukturer är beroende av en skötsel som är bra och rätt för områdets arter, så att de bevaras och utvecklas. En förutsättning är att det finns en ekonomi för sådan skötsel. I framtiden kanske samhällskontrakt mel-

lan stad och land kommer att dyka upp för denna typ av ekosystemtjänster. Här kan ni som sköter och brukar naturmiljöer se möjligheter till framtida inkomster. Grönområdenas funktion för rekreation är också en ekosystemtjänst som är mycket betydelsefull.

Bra för knopp och kropp

Eftersom 87 procent av landets befolkning bor i en tätort är de tätortsnära jord- och skogsbruken extra viktiga. Vistelse i naturmiljöer har många positiva effekter för oss människor. Vi känner oss mindre stressade och vi blir friskare och gladare. Vår koncentrations- och prestationsförmåga förbättras. Sänkt puls och blodtryck är ytterligare några positiva effekter vi får av att vistas i naturen. Kanske kommer det finnas ekonomi i att tillhandahålla naturområden för rekreation i framtiden.

Bra för staden

Ekosystemtjänster finns även i stadsmiljön. Grönområden bidrar till bättre luftkvalitet, vilket är oerhört

viktigt eftersom vi alla är beroende av tillgång till ren luft. Men även bullerdämpning, bättre lokalklimat och möjlighet till närodlat mat och naturupplevelser är ekosystemtjänster som grönområden och grönska ger till staden och dess invånare.

Viktiga nätverk

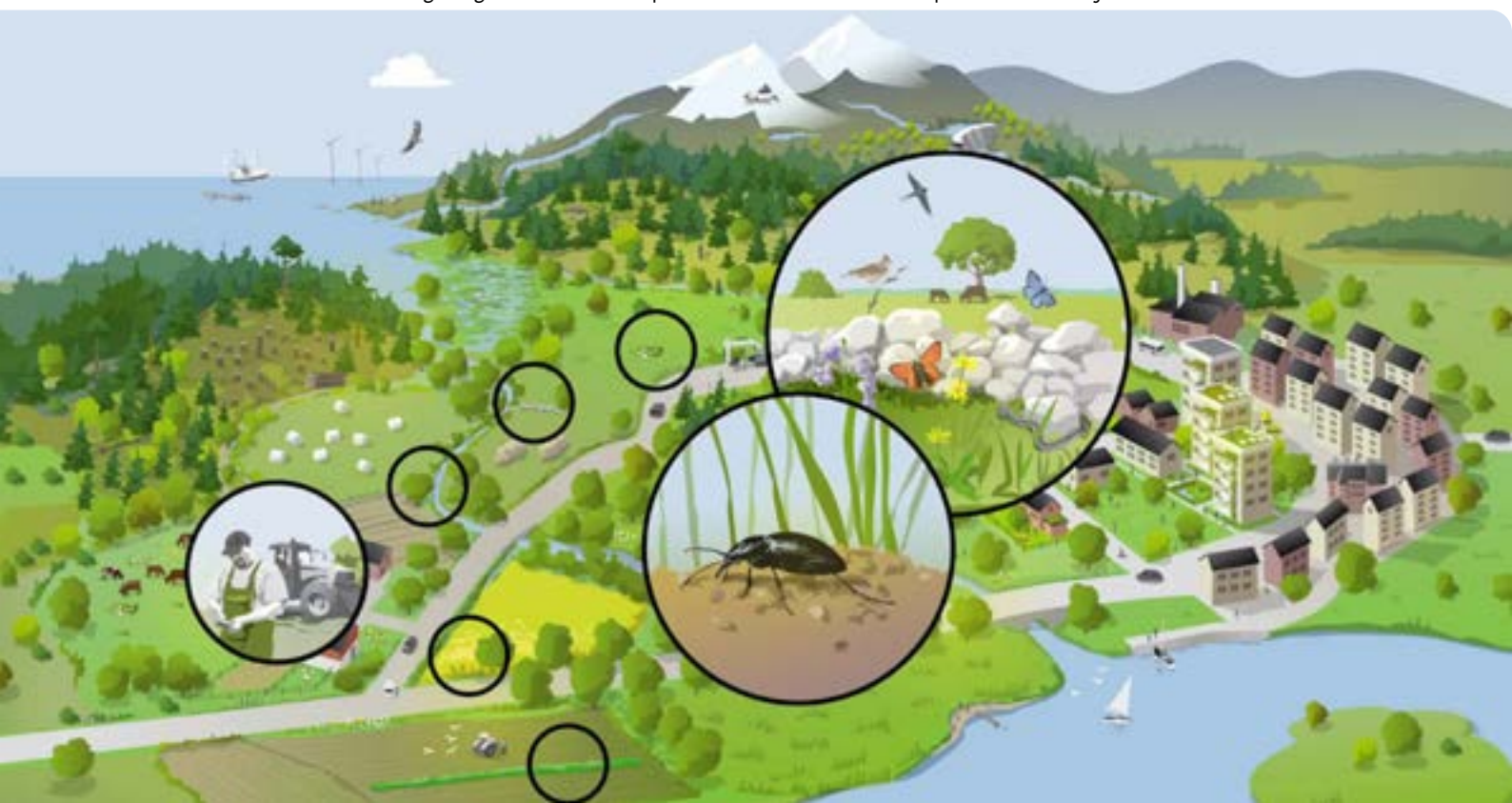
För att alla ekosystemtjänster ska fungera, både i staden och på landsbygden, behövs ett nätverk av natur och fungerande ekosystem. Detta ger spridningsvägar för växter och djur, men är även rekreationsstråk för människor. Staden och landet är på olika sätt beroende av varandra. Nätverk av natur mellan stad och land skapar möjligheter för både ekosystemen och oss människor. Det är nätverk som inte bara rör ekosystemen utan inte minst även är sociala och ekonomiska.

Kaisa Carlgren

Enheten för
landsbygdsutveckling

▼ Nätverk av natur för långsiktigt hållbara landskap. Staden är en del av landskapet. Illustration: Kjell Ström.

Snittblommor – en blomstrande bransch

Lokalt odlade snittblommor, både för självplock och till butiker och butiker, är något som börjar bli efterfrågat. Att som konsument själv få plocka ihop sina blommor har blivit mer och mer populärt och skapar därav en efterfrågan hos producenten.

Inom projektet för att skapa nya jobb på landsbygden har vi nu börjat titta på de möjligheter som finns inom branschen för odling av snittblommor. Hur vi kan främja erfarenhetsutbyte och bidra med kompetensutveckling är några av de frågeställningar vi arbetar med.

Hållbarhetsaspekten är viktig

Genom att se på snittblommor på samma sätt som grönsaker kan vi välja närproducerade snittblommor efter säsong, hållbart framställda och kanske till och med ekologiska. Små, lokala blomsterodlingar gynnar också den biologiska mångfalden genom att vi får fler nyttodjur som förbättrar pollineringen och därmed stärker växtskyddet för våra odlade grödor.

Lättare att göra smarta val

Att få hållbarhet i hela kedjan är också något vi vill kika närmare på. Många av de snittblommor som finns i svenskarnas vaser idag har flugits in via Holland, men är odlade i låglöneländer under dåliga arbetsförhållanden och med kemikalier som inte är godkända i Sverige. Genom att ta fram snittblommorna lokalt får såväl producenter som återförsäljare och kunder bättre insyn i produktionen och det blir lättare att göra smarta, medvetna val.

Samverkan och nätverkande

Vi vill därför redan nu flagga för att vi arbetar med frågorna och att vi återkommer med mer information inom kort. Håll utkik i våra sociala medier och i kommande nummer av Jordbiten. Vi har varit i kontakt med några odlare i länet, men tanken är att nå ut till er alla på sikt. Och kanske finns det några av er där ute som funderar på om detta kan vara en bransch för er.

Erika Kvarnlöf
Enheten för landsbygdsutveckling

Ida Claesson
Enheten för landsbygdsutveckling

Stad och land, hand i hand

Kommunernas roll för jordbrukets utvecklingsmöjligheter är många. Det rör allt från tillsynsfrågor till hur kommuner bebygger jordbruksmark och upphandlar livsmedel, men även hur en kommun som äger jordbruksmark kan vara aktiv och strategisk. En kommun i länets geografiska utkant arbetar inte minst med det senare, nämligen Göteborgs stad.

Göteborgs särställning i att äga stora arealer jordbruksmark tar sin början i de stora expansionsplanerna för staden som fanns på 60- och 70-talen. Expansionen kom aldrig till stånd, men fastighetsinnehavet finns kvar. Kommunen äger en stor del av jordbruksmarken. Antalet arrenden är 240 av varierande storlek och inriktning. Det finns de som arrenderar några tusen kvadratmeter för att odla grönsaker och de med större lantbruk.

Exploateras inte

Elsa Ogalde arbetar sedan sju år på fastighetskontoret med förvaltningen av Göteborgs jordbruksmark. Elsa berättar att även om marken från början köptes in av exploate-

ringsskäl så är det inte syftet med allt innehavet nu. Kommunen är alltmer försiktig med att exploatera jordbruksmark. Det är många som hör av sig om att arrendera, men omsättningen är låg bland arrendatorerna.

Livsmedelsföretag prioriteras

Elsa berättar att de vill vara med och på olika sätt bidra till att utveckla jordbruket. Kommunen vill att de som arrenderar har ett affärsmässigt fokus och att det bidrar till att utveckla företaget såväl som livsmedelsproduktionen. Det innebär också att livsmedelsproducerande arrendatorer är prioriterade framför de med hobbyhästverksamhet.

När det gäller att vara med vid investeringar finns ett antal exempel där kommunen tagit en aktiv roll. Det rör exempelvis investeringar i samband med generationsskifte samt omställning till ekologisk produktion.

Koppling till offentliga kök

Den sociala delen av vad jordbruket producerar är också viktig, menar Elsa. Det gäller de större lantbruken

▲ Elsa Ogalde arbetar på fastighetskontoret med förvaltning av jordbruksmark för Göteborgs stad. Foto: Elsa Ogalde

såväl som de mindre grönsaksföretagen. Det finns exempel där ny-anlända med lantbruksbakgrund får möjlighet att utveckla grönsaksföretag. Kommunen äger även den mark där deras 4H-gårdar finns samt en fritidslantgård som sköts av personer med funktionsnedsättningar. Kommunen arbetar också med att få till kopplingen mellan företagare som arrenderar mark och de offentliga köken.

Skapa relationer

Elsa berättar att det av en mängd skäl har blivit ett nytt fokus på stadsnära jordbruk. Det rör produktionen i sig, men också de övriga värden som finns. De sociala dimensionerna, men inte minst landskaps-skötseln, bidrar till många värden. Att skapa kopplingar och relationer mellan dessa värden är en viktig del av hållbarhetsarbetet.

▼ Göteborgs stad prioriterar i dag livsmedelsproducenter som arrendatorer.

Foto: Lina Morin.

Fredrik Fredrikson
Enheten för
landsbygdsutveckling

Barfotakänsla – ett vinnande koncept

Sorlet av glada röster sprider sig i trädgården och på den enkla scenen gör sig Ebbot och Julia redo för kvällens konsert. På tallrikarna serveras en härlig meny på råvaror från trakten.

Vi är på Lilla Björkö, en plats att trivas och umgås på. Här bjuder Veronica Tigerberg och Hans Matiason på gästfrihet i sin trädgårdspub, i sin egen trädgård.

– Det började med att vi saknade något vi hade när vi bodde i stan, berättar Hans. Vi hade ett ställe att sitta och umgås på, enkelt, ”bara vara”. Så när vi flyttade ihop i Lugnås slog det oss att det kan ju finnas fler som skulle uppskatta ett sådant ställe. Så istället för att stanna vid att sakna något tog de saken i egna händer och startade en trädgårdsrestaurang.

Samverkan i litet och stort

De drog igång sommaren 2018.

Tanken var att servera bra mat i en skön avslappnad miljö. Veronica har

erfarenhet av restaurang, event och affärsutveckling och Hans har en bakgrund inom livsmedelsindustrin. Så valet av bra råvaror var självklart och de tog många kontakter med producenter runt om i trakten. För att få rätt känsla att genomsyra allt dök begreppet ”barfota-känsla” upp.

– Ja, vi frågar oss helt enkelt inför varje ny idé som kommer upp – hur kan vi göra det här med barfotakänsla? förklarar Veronica. Det gäller allt från att bara servera mat som passar att äta med gaffel (inte kniv) till hur en scen ska byggas. Hans drog det hela vägen och jobbade barfota hela första sommaren.

Nya mål och corona

Nästa steg blev att testa konsert i det lilla formatet. Höjdpunkten var när Veronica lyckades boka Ebbot Lundberg och Julia Frej 2019. Då var trädgården fullsatt med 150 personer.

– Våldigt trevligt men lite i mesta laget i sin egen trädgård, konstaterade de. Så när de fick syn på ett

▲ Veronica och Hans framför stationshuset. Foto: Charlotte Ferneman.

gammalt stationshus i två våningar var saken klar, Lilla Björkö får flytta in i en större kostym! Sen kom Corona-pandemin...

– Vi har fått pausa lite, säger Veronica. Bankerna satsar inte på restaurangbranschen just nu, men de tror på idén. Nu får vi ta allt i ett lugnare tempo. Men lokala hantverkare är involverade i projektet och idén står klar.

Skapar jobb för unga

– Vi drömmer om att på sikt fylla huset med året-runt-aktivitet, förklarar Veronica. Det blir bland annat mat, konferens med möjlighet till walk&talk-möten och konserter i det lilla, intima formatet.

– Sen har vi funderat på sommarkafé, det vore jättetrevligt. Men vi kom fram till att det inte är det vi vill lägga tiden på, säger Veronica.

– Nästa tanke var att låta skolor och ungdomar driva den biten, tillägger Hans. De sköter ruljangsen och vi kan lära dem hur man driver ett företag, med planering, bokföring och marknadsföring, flikar Veronica in.

Så känslan som de saknade i stan blev till ett vinnande affärskoncept som skapar sysselsättning på landet, med barfota-känsla.

▼ Ebbot Lundberg och Julia Frej uppträder på Lilla Björkö sommaren 2019.

Foto: Lars W Toll.

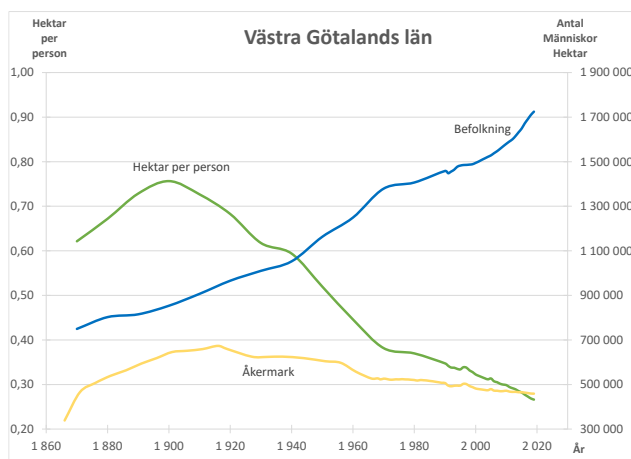

Ida Claesson
Enheten för
landsbygdsutveckling

Människorna på jorden

Jordbruksmark är en begränsad resurs i världen. Den värdefulla jordbruksmarken hamnar i fokus när tätorter växer, eftersom många av de bra jordarna ligger nära tätorterna.

Jordens begränsade resurser ska räcka när befolkningen ökar. Hittills har vi löst mattillgången genom en ökad effektivitet i lantbruket; handelsgödsel, kemisk bekämpning, växtförädling, djuravel, teknikutveckling. En ökad befolkning behöver inte bara yta för att producera mat, utan även för bostäder, industri- och verksamhetsområden, vägar, järnvägar, energi, handelsplatser med mera. Det är ibland jordbruksmark som bebyggs, eftersom den ofta finns nära många av våra tätorter.

Lagstiftningen säger att brukningsvärd jordbruksmark får bebyggas endast om syftet avser ett väsentligt samhällsintresse och det inte finns någon annan plats att använda istället. Det är kommunerna som ansvarar för hur marken används. Dilemmat för kommunen är att samtidigt som de planerar för bostäder, kollektivtrafik, vägar och arbetsplatser, så ska de hushålla med jordbruksmarken. I länets kommuner med stor andel god jordbruksmark blir den långsiktiga hållbara planeringen särskilt viktig. Länsstyrelsen ska stödja kommunerna i planeringen, bland annat genom att tillhandahålla planeringsunderlag.

Länsstyrelsen i Skåne, Jönköping, Uppsala, Norrbotten, Gävleborg och Jämtland samt Jordbruksverket har publicerat egna rapporter om jordbruksmarkens värden.

Stefan Gustafsson
Enheten för landsbygdsutveckling

Biodlare - se hit!

Nu kan du som är biodlare få information via e-post vid aktuella sjukdomsutbrott.

Vi har justerat vår webbplats och har numera en egen sida för utbrott av amerikansk yngelröta. På den nya webbsidan finns även tidigare års utbrott samlade.

Du hittar sidan genom att gå in på Länsstyrelsens webbplats och söka på *Aktuella utbrott av bisjukdomar*. I och med denna förändring är det nu möjligt att få en notis när det sker ett utbrott av amerikansk yngelröta i Halland och Västra Götaland. Om du vill ha notiser om nya utbrott anger du din e-postadress i prenumerationsfunktionen på webbsidan.

Som tidigare hittar du mycket information på sidan om biodling på Länsstyrelsens webbplats, så som:

- Kontaktinformation till bitillsynsmän
- Anmälan om uppställningsplats
- Utbildningsaktiviteter om biodling

Karin Jarl
Enheten för landsbygdsutveckling

Svenskt och ekologiskt socker

Nu odlas det åter ekologiska sockerbetor i Sverige. I oktober lanserade Dansukker flera nya, ekologiska sockerprodukter där råvaran odlas i Sverige och Danmark. Det innebär att det finns ett ekologiskt alternativ till sydamerikanskt rösocker.

Ägarbolaget Nordzucker satsar närmare en miljard på sockerbruket i Örtofta. Processerna ska bli effektivare och mer flexibla för olika specialprodukter, och också för en ekologisk produktionslinje. Totalt räknar företaget med att cirka 900 ton ekologiskt socker ska komma från sockerbetor 2020. De viktigaste argumenten för satsningen är stigande efterfrågan på ekologiskt och lokalt producerat socker samt på ekologiska restprodukter som betfor och HP-massa.

Ett lyft för ekologisk biodling

Ekologiska biodlare är en av de företagsgrupper som länge efterfrågat ekologiskt och lokalproducerat socker.

De flesta utfodrar sina bin med ekologiskt socker som vinterfoder. Johan Ädelsson på Ädelssons biodling är KRAV-certifierad och tillhör dem som har vintrat in sina bin med ekologiskt rösocker från Sydamerika.

– Det vore ett lyft för den svenska KRAV-biodlingen om att det odlas och säljs svenskt kravmärkt betsocker, tycker han. Det importerade KRAV-sockret har varit det svarta fåret i KRAV-biodlingen. Jag har efterlyst detta länge, och jag betalar gärna mer för det. Johan är helt övertygad om att de kommer att byta till svenskt, ekologiskt betsocker om prisbilden blir något snär rimligt.

Utmaningar med odlingen

Odlingens största utmaning är ogräs. Betan växer ganska långsamt i början och ska sås när marken hunnit bli minst 7–8 grader. Som alltid gäller det att komma åt ogräsen när de är små och att ge grödan ett försprång. Det gäller att radhacka och komplettera med manuell hackning. Ogräsrobotar som rensar även mellan plantorna finns, men det kräver rätt inställningar och större radavstånd. Nu finns möjlighet att hyra solcellsdrivna ogräsplockare via en gemensam maskinpark för kontrakterade sockerbetsodlare. De sammantagna utmaningarna är att hålla betorna friska och konkurrenskraftiga mot ogräs samt ge dem tillräckligt mycket växtnäring med organiska gödselmedel. Ekologiskt odlade betor ger ungefär 60 procent av konventionell sockerbetskörd.

Förädling och restprodukter

En svensk, ekologisk sockerproduktion är efterlängtat av fler. Många av våra duktiga mathantverkare kan förhoppningsvis nu få en svensk råvara till sin KRAV-certifierade förädling, så som bakverk och glass. Även för ekologiska djurhållare är restprodukterna en välkommen tillgång som kan öka smakligheten och energiinnehållet i den ekologiska foderstaten till mjölk- och kött djur.

Lina Morin

Enheten för
landsbygdsutveckling

Karin Jarl

Enheten för
landsbygdsutveckling

▼ Lastning av sockerbetor. Foto: Magnus Melin.

▲ Med hjälp av Greppas spridartest ser du om din mineralgödselspridare behöver justeras. Det bidrar till en jämnare spridning och minskar risken för spridning utanför fältkant. Foto: Kristian Jochnick.

Greppa Näringen – 20 år av hållbart lantbruk

Cirka 10 300 gårdar, som tillsammans brukar hälften av den svenska åkermarken, har valt att vara med i Greppa Näringen. Under snart två decennier har rådgivare gjort över 60 000 gårdsbesök.

I början av 2000-talet, när Greppa Näringen startades, var det en unik situation i Sverige. 16 nya svenska miljö kvalitetsmål såg dagens ljus samtidigt som en ny period med EU:s jordbrukspolitik startade. De nya miljö kvalitetsmålen innebar att lantbruket för första gången fick ett eget beting på en utsläppsminskning av kväve och fosfor. Med hjälp av delfinansiering via EU blev det möjligt att starta Greppa Näringen, en ny satsning på miljö rådgivning med en systematik som inte tidigare funnits.

Samarbete som fungerar

Greppa Näringen skulle vara ett projekt som både lantbrukaren och miljön tjänade på. Vid den här tiden i omvärlden var de danska gödselräkenskaperna nya och det fanns en önskan i Sverige om att istället gå en väg med frihet under ansvar. Jordbruksverket blev projektägare och projektet drivs i samarbete mellan LRF, länsstyrelserna och ett stort antal företag i lantbruksbranschen. En samarbetsform som fungerat bra genom åren.

Utveckling och framtid

Greppa Näringen startade i Skåne, Blekinge och Halland, men nu finns rådgivningen tillgänglig i hela landet. Konceptet utvecklas kontinuerligt och nya rådgivningar tas fram. I höstas kom en ny råd-

givning riktad till hästhållare och under 2021 pågår arbetet med att ta fram rådgivning om att odla utan glyfosat samt biologisk mångfald på slätten. Från att ha börjat som ett ganska utpräglat övergödningsprojekt har Greppa Näringen breddats till ett hållbarhetsprojekt. Och det passar bra i tiden. Genom att arbetet med rådgivning varit systematisk upplagt och fått pågå under lång tid har det även rönt intresse utomlands.

– Det är roligt att Greppa Näringen fortfarande utvecklas och att lantbrukarna vill förbättra sig på miljöområdet. Nu ser vi till exempel ett ökat intresse för Klimatkollens nya beräkningssätt, som innebär att det går att fördela gårdens klimatavtryck per kilo produkt. Vi ser också ett ökat intresse för Klimatkollen från livsmedelsbranschen, säger Stina Olofsson, projektledare för Greppa Näringen.

Viktigaste lärdomarna

För att uppnå resultat behöver rådgivaren bygga tillit och jämföra data mellan gårdar. Lantbrukaren behöver ett kvitto på att genomförda åtgärder ger resultat och det har därför visat sig nödvändigt med återkommande gårdsbesök. Under 20 år har rådgivarna gjort över 23 000 växtnäringsbalanser, vilket är unikt och en viktig parameter för att följa hur överskottet av kväve och fosfor i gårdsbalansen ändras.

– Efter att ha arbetat med Greppa Näringen under så pass lång tid har vi lärt oss att rådgivning fungerar som metod i miljöarbetet. I vår nöjdhetsundersökning svarar även lantbrukarna att de är mycket nöjda med Greppa Näringens rådgivning. Med en systematisk rådgivning har vi kunnat kvantifiera åtgärderna och man kan se att andelen lantbrukare som gjort miljöåtgärder på sin gård har ökat, säger Markus Hoffmann, mark- och vattenexpert på LRF, och en av dem som var med vid starten av Greppa Näringen.

Något för alla

Bredden i Greppa Näringens utbud har varit viktig, det ska finnas något för alla lantbrukare att lära sig mer om. Greppa Näringen utbildar också många rådgivare i miljö- och klimatfrågor varje år vilket har lyft kompetensen i den svenska rådgivarkåren. Med begränsade resurser i form av pengar och tillgängliga rådgivare har länen varit tvungna att sätta en areal- och djurgräns för att uppnå största möjliga miljönytta. För att tillgodose lantbrukare med mindre areal satsar Greppa Näringen även på grupprådgivning, som erbjuds via länsstyrelserna, vilket har visat sig vara ett bra komplement till den enskilda rådgivningen. Det finns även flera digitala miljötjänster på webbplatsen greppa.nu och många praktiska råd som är tillgängliga för alla.

[Det finns mycket du kan göra på din gård för att minska påverkan på miljön och klimatet. Läs mer på \[www.greppa.nu\]\(http://www.greppa.nu\).](http://www.greppa.nu)

Karin Hugosson
LRF, Kommunikationsansvarig Greppa Näringen

Tillsammans har vi:

- beräknat över 23 000 växtnäringsbalanser, vilket gör Sverige världsunikt.
- minskat fosforöverskotten med i genomsnitt mellan 30 och 90 procent på gårdar med djurproduktion.
- minskat kväveöverskotten i gårdarnas växtnäringsbalanser med upp till 11 procent.
- utfört 3 000 rådgivningar om klimat och energi.
- utfört 8 800 rådgivningar om utfodring, vilket har minskat överutfodringen markant.
- utfört 5 500 rådgivningar om behovsanpassad gödsling. Detta har bland annat bidragit till att dubbelt så många av Greppa Näringens medlemmar har en aktuell markkarta jämfört med andra.
- utfört 4 400 rådgivningar om anläggning av våtmark som både ger renare vatten och ökad biologisk mångfald.

Vi möts trots att vi inte kan träffas

Du som vill starta ett företag eller utveckla din nuvarande verksamhet, kan få rådgivning anpassad för dig. Inom landsbygdsprogrammet erbjuder vi rådgivning inom flera olika ämnesområden, både individuellt och i grupp. Just nu bedriver vi det mesta av vår verksamhet digitalt och du kan därför delta hemifrån via din dator så länge rådande världsläge gör det svårt att träffas.

Vi anordnar både enskild rådgivning och grupprådgivning digitalt, främst via Skype. Där det fungerar gör vi besök utomhus i betesmarker och på åkrar och ängar, med gott avstånd mellan rådgivare och lantbrukare. Du är välkommen att boka en enskild rådgivning eller delta i en grupprådgivning.

Vi erbjuder dig som är landsbygdsföretagare subventionerad rådgivning. Du betalar endast 30 procent av den totala kostnaden själv, 70 procent finansieras av landsbygdsprogrammet. För ekologiskt lantbruk och natur- och kulturmiljöer är rådgivningen avgiftsfri. För utveckling av andelsjordbruk erbjuder vi också avgiftsfri rådgivning över hela Sverige. Fundera igenom vad du behöver hjälp med för att utveckla din verksamhet. Ta sedan kontakt med rådgivarna nedan och diskutera vidare. Under förra året gjorde vi även ett antal filmade fältvandringar och studiebesök. Dessa går fortfarande att titta på via Länsstyrelsens YouTube-kanal. Vi kommer troligtvis att göra fler filmer även under 2021 så håll utkik på Landsbygd Västra Götaland på Facebook.

Ämnesområde	Företag (inriktning eko)	Kontaktperson
Affärsutveckling och ekonomi för landsbygdsföretag	Intuagera AB	Fredrik Skott, 070-794 98 40
Affärsutveckling – Småskalig landsbygdsturism	Länsstyrelsen	Ann-Charlott Hajdu-Rafis, 010-224 56 06
Affärsutveckling – Starta livsmedelsverksamhet	Länsstyrelsen	Johanna Eriksson, 010-224 52 23
Affärsutveckling – Sociala medier för landsbygdsföretag	Länsstyrelsen	Erika Kvarnlöf, 010-224 53 17
Ekologiskt lantbruk	Nötköttsrådgivaren i Väst (Nöt, Bygg)	Bertil Pettersson, 070-580 74 15
	Rådgivarna Sjuhärad (Växt, Mjolk, Nöt, Ekonomi)	Daniel Muregård, 0325-61 86 15
	Hushållningssällskapet Västra (Växt, Nöt, Lamm, Bygg, Ekonomi, Trädgårdsodling)	Viktoria Bawelin, 070-101 69 47 Sofia Hedlund, 070-829 09 21
	Länsstyrelsen (Växt, Mjolk, Nöt, Lamm, Bygg, Trädgårdsodling, Biodling)	Jan Hill, 010-224 52 40
Andelsjordbruk - information och rådgivning	Länsstyrelsen	Lina Morin 010-224 53 03
Ett rikt odlingslandskap - Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	Sundh Miljö	Lennart Sundh, 070-966 79 59
	Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB Verksamma enbart inom Skaraborg.t	Britta Lidberg, 076-835 85 09
	Länsstyrelsen	Karin Persson 010-224 56 01
Greppa Näringen	Se alla företag på www.greppa.nu	Se www.greppa.nu

Foto: Agneta Olsson

Vi vill gärna få din åsikt

Använder du kontanter? Eller använder du numera bara kort och digitala betaltjänster? Behöver du sätta in dagskassa från ditt företag, arbetsplats eller förening? Länsstyrelsen bevakar varje år hur behovet av grundläggande betaltjänster stämmer överens med utbudet i Västra Götalands län.

I de grundläggande betaltjänsterna ingår att kunna betala räkningar, ta ut kontanter för privatpersoner och att sätta in dagskassa för företag och föreningar. Sedan 2009 har Länsstyrelsen ett uppdrag att bevaka behovet av grundläggande betaltjänster i Västra Götalands län. Vi skriver varje år en rapport som går till Infrastrukturdepartementet. Dina åsikter är viktiga och bidrar till att öka vår kunskap och kunna göra bra insatser i vårt län.

Fyll i vår enkät

Nu har du möjlighet att bidra med information till vår undersökning. Vi genomför undersökningen för att se behovet av grundläggande betaltjänster i länet. Den riktar sig till dig

som privatperson, men också i din roll som företagare eller som aktiv i en förening. Enklaste sättet är att du fyller i vår digitala enkät. Enkäten finns också på papper, kontakta oss för att få den på posten med svarskuvert. För att nå den digitala enkäten, följ länken nedan eller skanna QR-koden med din mobiltelefon.

<https://webropol.com/s/betaltjanster-vastragotaland21>

Från rapporten 2020

I rapporten från förra året skrev vi bland annat om att tillgången till betaltjänster är bra för de allra flesta i vårt län, men att den fortfarande inte är tillfredsställande. Användningen av kontanter fortsätter att minska, bland annat som en effekt av pandemin. Flera företag har slutat

ta emot kontanter, medan andra ser det som en självklar kundservice. Möjligheten att få hjälp med personlig service minskar också, till exempel när du betalar räkningar eller vill ta ut pengar hos ombud eller bank. Likaså minskar antalet platser där du kan ta ut kontanter.

För digitala tjänster är det en viss förbättring. I och med pandemin har fler testat digitala tjänster och då också betaltjänster. Många äldre personer har till exempel skaffat betaltjänsten Swish för att kunna skicka pengar eller betala med mobiltelefonen. Men den digitala klyftan är stor och det finns mycket kvar att utveckla inom tillgänglighet innan alla kan vara digitalt delaktiga.

[Mer information finns på Länsstyrelsen webbplats, sök på betaltjänster.](#)

Agneta Olsson
Enheten för
landsbygdsutveckling

Rationell gård blev blomstrande lantbruk

Gårdsmästare Niclas Malm var först tveksam till att så in blommor. Nu ser han många fördelar och idag finns det åtta hektar blommande trädor. Trots det har inte lönsamheten minskat utan varit konstant. Hur är det möjligt?

Fram till 2012 såg arbetet på Klostergården och Glyttinge ut som hos de flesta lantbrukare. De brukade varje åker ända ut till kanten och odlade även riktigt lågavkastande jordar. Maskrosor och andra blommor putsade de bort, vägkanterna putsades minst en gång per år och de hade ingen insädd av blommor.

Mångfald på slätten

De första blommorna såddes in 2013 när gården blev demonstrationsgård inom projektet *Mångfald på slätten*. Det blev en 25 meter bred remsa med örter, som en skyddszon mellan gårdens ekologiska och konventionella odlingar. Niclas har fortsatt att så in nya områden. Idag finns det omkring åtta hektar blommande trädor och han ser allt fler fördelar.

Flera fördelar med blommande trädor

Genom att välja var blommor sås in har flera odlingstekniska fördelar framkommit. De fleråriga blomsterblandningarna har han sått in på områden som varit svårbrukade. Niclas har sått in blommor mellan åkerholmar, där åkern går ut i kilar, och mellan brunnar. Blommor har även såtts in i ojämna fältkanter, vilket har gjort fältets sidor jämnare och mer effektiva att bruka med GPS. Tiden som gått åt till att trixa in såmaskin, plog och redskap mellan odlingshinder sparas in. Eftersom det blivit enklare att bruka känns åtgärderna kostnadsneutrala.

Lång liggtid och god vinst

Niclas försöker skapa förutsättningar för lång liggtid med ett bra förarbete, han harvar bort örtogräs och vältar innan sådd. Förutom fleråriga växter innehåller blomsterblandningen även ettåriga örter såsom honungsört, doftklöver, bovete och solrosor. Detta för att det ska blomma redan första året.

Får mycket uppskattning

Niclas tycker att det är roligt att dessa blommande trädor uppskattas av så många. Både av dem som gillar insekter, men även allmänheten som stannar till och fotar. På går-

darna har Niclas också gjorts andra åtgärder för mångfalden. Halmbalar läggs ut för humlor att bygga bo i och i höstvetefälten anlägger han lärkrutor. Genom att anlägga många lärkrutor i samma drag blir även detta moment rationellt.

Karin Jarl
Enheten för
landsbygdsutveckling

▼ Insädd av blommor mellan två fält. Flera brunnar finns i den insädda raden.
Foto: Niclas Malm.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Kompetensutveckling

inom landsbygdsprogrammet

Anmälningar till kurserna görs, om inget annat anges, på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland, under **Kommande händelser/Kalendern**.

Om du avbokar deltagande efter sista anmälningdatum eller om du uteblir från aktiviteten får du betala hela avgiften. Avgiften faktureras i efterhand.

Coronaviruset (covid-19)

Vi följer noggrant utveckling och direktiv gällande smittspridningen. Det innebär att nedanstående aktiviteter och datum är planerade i dagsläget, men kan komma att ändras. Länsstyrelsen har en beredskapsplan och vi håller oss kontinuerligt uppdaterade om smittspridningsläget gällande coronaviruset. Vi riskbedömer varje enskild aktivitet utifrån Folkhälsomyndighetens riskbedömningstabell. Beroende på utvecklingen kan vi behöva ändra storleken på grupperna. Vi tar även hänsyn till lokala förutsättningar vid varje enskild aktivitet när vi bedömer om vi kan genomföra den. Anmälda deltagare får information om förändringar via e-post.

Sociala medier för landsbygdsföretagare

Grupprådgivning

Är du landsbygdsföretagare och vill lära dig om sociala medier? Vi går igenom de vanligaste kanalerna (Facebook, Instagram, YouTube med flera) och du får tips om hur du bäst nyttjar dem.

Plats & tid

Via Skype, den 16 mars 13-16.30.
Anmälan senast 9 mars.

Via Skype, den 11 maj 13-16.30.
Anmälan senast 4 maj.

Avgift

Beroende på antal deltagare kan priset variera (cirka 600 kr exkl moms). Dokumentation ingår.

Frågor

Erika Kvarnlöf, 010- 224 53 17
erika.kvarnlof@lansstyrelsen.se

Bränning av ängs- och betesmark

Kurs

Eldning av fjolårsgräs och ljung är en traditionell metod för att restaurera ängs- och betesmark och förbättra betet. Det gynnar också en artrikare flora med rikare blomning. Vi visar hur du eldar på ett säkert sätt och får ett bra resultat.

Plats & tid

Två separata tillfällen – Nösund, Orust och Vägeröds dalar, Fiskebäckskil

En dag med bra väder i mars eller april, kl 10-16. När datum är bestämt kommer alla anmälda att få meddelande via sms eller e-post. Det kan ske med kort varsel.

Anmälan via e-post eller telefon till

kaisa.carlgren@lansstyrelsen.se,
010-224 56 54 eller
christer.ivarsson@lansstyrelsen.se,
010-224 53 41

Avgift

Ingen avgift. Ta med eget fika samt tåliga skor och kläder.

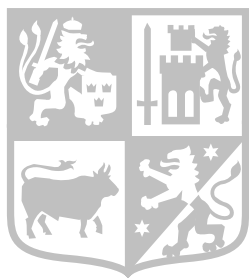
Frågor

Kaisa Carlgren 010-224 56 54
kaisa.carlgren@lansstyrelsen.se
Christer Ivarsson 010-224 53 41
christer.ivarsson@lansstyrelsen.se

Posttidning B

Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg

Vill ni också se hela Västra Götaland blomma?

Sommaren 2021 kommer projektet *Hela Sverige blommar* till Västra Götaland för att få fler lantbrukare att odla blomsterremsor.

En blomsterremsa i lantbrukslandskapet kan göra stor skillnad för våra pollinerande insekter och den biologiska mångfalden. Dessutom blir det väldigt vackert.

Nu söker vi fler samarbetspartners och lantbrukare som vill så blommande remsor.

De sponsrande företagen och medfinansiärerna står för frökostnaderna, lantbrukaren står för marken och Hushållningssällskapet organiserar och driver projektet. De enskilda insatserna är små, men den gemensamma effekten blir desto större.

Vill du veta mer eller delta i projektet? Ta då kontakt med:

Hanna Johansson, Hushållningssällskapet Västra
hanna.johansson@hushallningssallskapet.se
0521-72 55 28

Foto: Petter Haldén

Nästa nummer av Jordbiten kommer ut den 6 maj.

Kontakta oss:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

Tel: 010-224 40 00

E-post: vastragotaland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland

Landsbygd Västra Götaland
Rikt odlingslandskap VG
Bredband i Västra Götaland

Eko i Västra Götaland
Matlänet
Växtodling Västra Götaland

Besök våra kontor:

Borås
Västerlånggatan 17

Skara
Klostergatan 13

Göteborg
Södra Hamngatan 3

Uddevalla
Skansgatan 3